

οἱ συνήθεις τρόποι, δι' ὧν ἐπιτυγχάνουσι τὴν ὑπόληψιν, ἢ κάλλιον εἰπεῖν, πλάττουσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν πρόληψιν τῶν ἀκρίτων καὶ ἡλιθίων ἀνθρώπων. Πάντες ἡμεῖς γινώσκουμεν ἀτυχῶς, ὅτι παρὰ τοῖς βαρβάροις ἡμῶν κατακτηταῖς γνώμων τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ἀξίας ὑπάρχει τὸ καλούμενον παρ' αὐτῶν *Kiafé*. ὅταν δὲ οἱ τοιοῦτοι εὐρεθῶσιν ἀπέναντι νοημόνων, καὶ ἀναγκασθῶσι νὰ λύσωσι τὴν σιωπὴν, τὴν καλύπτουσαν συνήθως τὴν γυμνότητα τῆς διανοίας των, εὐρίσκονται εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν εὐρέθη πάλαι ποτὲ Μεγαβάζος ὁ Πέρσης, ὅταν εἰσηλθεν εἰς τὸ ζωγραφεῖον τοῦ Ἀπελλοῦ, δὲν ἠρέκεσθη μόνον νὰ παρατηρῇ τὰς γραφὰς τοῦ μεγάλου ζωγράφου τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ἠθέλησεν ὁ βάρβαρος καὶ περὶ τέχνης νὰ λαλήσῃ· ὁ Ἀπελλὴς ἐπεστόμισε αὐτὸν, εἰπὼν· « ἔως οὗ ἡσυχίαν ἦγες, ἐδόκεις, ὅτι » τις εἶναι διὰ τὰ χρυσία καὶ τὴν πορφύραν· νυνὶ » δὲ καὶ τὰ παιδάρια, τὰ τὴν ὥχραν τρίβοντα, κα- » τυχελῶσι σοῦ φλυαροῦντος. »

Οὐδεμίαν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ἡ ἀλογία, ἢ τοι ἡ ἀκρισία, ἡ τῆς διανοίας ἐν γένει ἀδράνεια, γεννᾷ τὸν τύραννον καὶ τοὺς τυράννους, τὴν κακοδαιμονίαν ἢ καὶ τὸν ὀλεθρον τῶν λαῶν· ἡ δὲ ἰδέα περὶ τοῦ πατριρχικοῦ βίου βαρβάρων τινῶν σιφῶν ὑπάρχει μόνον ἐν τῇ φαντασίᾳ ἀπλοϊκῶν τινῶν ἡθι-κολόγων. Νοημόνων περιηγητῶν καὶ ἰδίως τοῦ Livingston αἱ παρατηρήσεις κατέδειξαν πανταχοῦ κατὰ τοὺς βαρβάρους, ὑπὸ τῆς ἀλογίας οὐ μόνον ἀνεχομένην, ἀλλὰ καὶ περιεπομένην τὴν τυραννίαν.

Ἡ θεία πρόνοια ἐθέσπισε τὸν νόμον τῆς ἀναπτύξεως, τὸν νόμον δηλαδὴ τῆς προόδου διὰ τὰ ὀργανικὰ ὄντα. Ἡ ἀνθρωπότης οὐ μόνον δὲν ἀπεκλείσθη τῆς θείας ταύτης χάριτος, ἀλλὰ δαψιλῶς ἐπροικίσθη ὑπὲρ πάντα τὰ ἄλλα. Ὁ ἐγκέφαλος, καὶ ἐπομένως αἱ ἐνέργειαι αὐτοῦ, ὠρίσθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ἀναπτυσσομένου τοῦ ὀργάνου τούτου, οἱ λαοὶ ἀνθίστανται εἰς τὰς καταστρεπτικὰς αἰτίας, ἐπιτυγχάνουσι τὴν συντήρησιν καὶ σωτηρίαν αὐτῶν, προάγονται εἰς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν· μὴ ἀναπτυσσομένου δὲ, οἱ λαοὶ δυσκόλως ἀντέχουσιν εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ἐπιζημίους ἐπιρροὰς, δὲν ἀναβάνουσιν εἰς τὸν πολιτισμὸν, βιώσι κακοδαίμονες ἢ καὶ ἐξολοθρευόμενοι καὶ παρ' ἄλλων πολλάκις ἀντικαθίστανται.

Προώδευσεν τὸ βασίλειον τῶν ζώων βαθυμηδὸν ἀπὸ τῶν ἀπλῶν εἰς τὰ πολύπλοκα, ἀπὸ τῶν ἀτελεστέ-ρων εἰς τὰ ἐντελέστερα. Ὁ νόμος οὗτος τῆς προόδου διενεργεῖται καὶ δι' ἄλλων ζωολογικῶν νόμων, ἰδίως δὲ διὰ τοῦ νόμου τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς. Ὁ ἡμέτερος Ἀριστοτέλης, ὁ δημιουργὸς τῆς φυσικῆς ἱστορίας, καὶ τοι ἔνεκεν τοῦ χρόνου μὴ δυνάμεις νὰ γνωρίσῃ τὰ καθέκαστα τῶν νόμων αὐτῶν, ἐννόει ὅμως

ὁ μέγας ἐκαῖνος νοῦς, ὅτι τὰ ὀργανικὰ ὄντα θεῖα θεσμῷ συντηροῦνται καὶ προάγονται, ὡς δὴλον γίγνεται ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον. « Νόμος γὰρ ἡμῖν, » λέγει, « ἰσοκλινῆς, » οὐδεμίαν ἐπιδεχόμενος διόρθωσιν ἢ μετὰθεσιν, » κρείττων δ' οἶμαι καὶ βεβαιότερος τῶν ἐν ταῖς » κύρσεσιν ἀναγεγραμμένων. Ἡγουμένου δὲ ἀκινή- » τως αὐτοῦ καὶ ἐμμελῶς ὁ σύμπας οἰκονομεῖται » δι' αὐτοῦ διάκοσμος οὐρανοῦ τε καὶ γῆς, μεμερι- » μένος κατὰ τὰς φύσεις πάσας ὁμοίως διὰ τῶν οἰ- » κείων σπερμάτων εἰς τὰ φυτὰ καὶ ζῶα, κατὰ » γένη τε καὶ εἶδη. Τῶν τε ζώων τὰ τε ἄγρια καὶ » ἡμερα, τὰ τ' ἐν ἀέρι καὶ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν ὕδασι βο- » σκόμενα, γίνεται τε καὶ ἀκμάζει καὶ φθείρεται, » τῷ τοῦ Θεοῦ πειθόμενα θεσμῷ. »

Προσθέτομεν καὶ ἡμεῖς, ὀδηγούμενοι ὑπὸ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης, ὅτι εἰς τοὺς λαοὺς, ἐν οἷς, ἔνεκεν διαφορῶν περιστάσεων καὶ ἐπιρροῶν, οἱ ζωολογικοὶ νόμοι ἐνῆργησαν εὐπετέστερον πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ νευρικοῦ συστήματος καὶ ἰδίως τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ ἐπομένως τῶν δυνάμεων αὐτοῦ, ἡ θεία πρόνοια ἔδωκε τῇ ἐξουσίᾳ αὐτῶν καὶ τὸν νόμον τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς, νόμον ἀνθρωπίνης ἐπιλογῆς καταστήσασα, ἐπομένως δὲ καὶ τὸν νόμον αὐτὸν τῆς προόδου. Ὅθεν καὶ ἡμεῖς μεγάλως ἀμαρτάνομεν, μὴ περιποιούμενοι καὶ μὴ καλλιεργοῦντες τὴν θεῖαν ταύτην δωρεάν· καὶ τοῦτο ἐννόει ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ὅταν ἀπὸ τοῦ Σταυροῦ εἶπε διὰ τοὺς καταδικάσαν-τας αὐτὸν Ἰουδαίους· « Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι. » Διὰ τῆς ῥήσεως τῶνόντι ταύτης, ὁ Σωτὴρ ἐδίδαξεν ἡμᾶς, ὅτι δέον νὰ μάθωμεν τί πρέπει νὰ ποιήσωμεν, νὰ ἀναπτύξωμεν δηλαδὴ τὸν νοῦν καὶ ἀκονήσωμεν τὴν κρίσιν ἡμῶν, ἵνα μὴ κυλιώμεθα εἰς τὰς προλήψεις, ἵνα ἀποφεύγωμεν τὴν ἀπάτην καὶ ἀνιχνεύωμεν τὴν ἀλήθειαν. Ὁρεῖλομεν οὖν νὰ ὑποταχθῶμεν εἰς τὰς βουλὰς τοῦ Ἰψίστου, καὶ νὰ κλίνωμεν τὸν αὐχέναν, θαυμάζοντες τὰ ἔργα τῆς θείας προνοίας.

Ο ΣΧΕΔΙΟΓΡΑΦΟΣ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 417.)

—ooo—

Πάλιν παρατήρησε μὲ βλέμμα περιφρονητικὸν ὁ Λαμψανὸς τὸν ὑποδηματοποιὸν καὶ εἶπε·

Βλέπει τις ὅτι ὑμεῖς πολὺ ἀπέχετε τοῦ νὰ γνωρίζετε τὴν σημαντικότητα τῆς ἐποχῆς εἰς ἣν ζῶμεν· ὅτι δὲν ἔχετε οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τῆς ἐποχῆς, ὅτι δὲν γνωρίζετε καὶ πόσον ὑποστηρίζουσιν οἱ κομματάρχαι τὰς

ἐφημερίδας. Τὰ χρήματά μας, κύριε ἐξάδελφε, ἐνδέχεται νὰ εἶναι χίλιαι παλιοδραχμαὶ, ἢ δέκα χιλιάδες. . . ἡμεῖς θὰ τὰ βάλωμεν εἰς τὴν τσέπην μας. Ἡ ἐπιχείρησις θὰ ἀρχίσῃ διὰ τῆς προστασίας καὶ ὑποστηρίξεως πολιτικοῦ τινος κόμματος, λοιπὸν διὰ χρημάτων ξένων· ἔπειτα ἡ κληρονομία θὰ μᾶς ἀνοίξῃ πίστωσιν.

Ἔτσι λοιπόν! ἀνεβόησεν ὁ Μαστρολευθέρης. Ἐν τούτοις ὀλίγα χρήματα κατ' ἀρχὰς πρέπει βεβαίως νὰ ἔχωμεν.

Οὕτε ἐν λεπτὸν ἐκ τῶν χρημάτων μας. Ἡμεῖς θὰ φροντίσωμεν ἐν πρώτοις νὰ ὑποσχεθῶμεν ὅτι θὰ ὑποστηρίξωμεν τὸ ὑπουργεῖον, ὥστε οὕτω θὰ ἔχωμεν τὴν ὑποστήριξιν αὐτοῦ καὶ τὴν συνδρομὴν ὅλων τῶν ὑπαλλήλων· ἔπειτα διὰ τῆς ἐπιφυλλίδος τῆς ἐφημερίδος παλινωδοῦντες θὰ κολακεύσωμεν καὶ τὴν ἀντιπολίτευσιν, ὥστε θὰ τοιμποῦμεν καὶ ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῆς καὶ τοὺς μπεμπέδες του κάτι τι.

Καὶ πιστεύετε, ἐξάδελφέ μου, ὅτι ὁ φιλάργυρος οὗτος κομματάρχης θὰ ἀποφασίσῃ νὰ ἐξοδεύσῃ ἐν κἂν τᾷ ἄλλῳ διὰ τὴν ἐφημερίδα μας; Ἐγὼ ἤκουσα ἐφημεριδογράφον διηγούμενον μυρία κατ' αὐτοῦ παράπονα. Ἀφοῦ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἔγραφεν ἄπειρα ψεύδη περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν ἐξεθείαζεν ὡς τὸν μόνον σωτῆρα τοῦ ἔθνους τὸν μόνον δυνάμενον νὰ κυβερνήσῃ αὐτὸ καλῶς καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὰς ἐλευθερίας τοῦ λαοῦ, ἐν ᾧ ἦτο ὅλον τὸν ἀντίον, ἐκεῖνος ἠρνήθη νὰ τῷ πληρώσῃ καὶ τὴν συνδρομὴν μιᾶς ἐξαμηνίας, ἀπέπεμπε δὲ πάντοτε μὲ ὑποσχέσεις τὸν διανομέα, ὑποσχόμενος ὅτι θὰ πληρώσῃ ἅμα λάβῃ χαρτοφυλάκιον.

Μικρόψυχος καὶ φλεγματικὴ ψυχὴ! ἀνέκραξεν ὁ Δαμιανός. Ποῖος τῶν μεγάλων μας δὲν ὑποστηρίζει σήμερον τοιαύτας ἐφημερίδας, ὅταν μάλιστα ἔχωσιν ὄνομα ὑποσχόμενον πολλὰ, καὶ ὅταν οἱ ἰδιοκτῆται αὐτῶν ἀποφασίζωσι νὰ γράφωσιν ἀνύπαρκτα προτερήματα, πλαστοὺς ἐπαίνους καὶ συστάσεις;

Ὁ Μαστρολευθέρης ἐκίνει τὴν κεφαλὴν, διέταξε νὰ γεμίσωσι πάλιν τὴν μιστὴν διὰ λογαριασμὸν του, καὶ εἶπε πίνων εἰς ὑγείαν τοῦ ἐξαδέλφου του. . . Ἀλλὰ, κύριε ἐξάδελφε, ἐγὼ νομίζω ὅτι μὲ τὴν ἐφημερίδα σας. . . τὸ τόλμημά μας θὰ εἶναι μικρόν. Ἐγὼ θὰ σᾶς εἰπῶ καὶ τὸ ἐδικόν μου σχέδιον.

Λοιπόν; ἀπεκρίθη ὁ Σχεδιογράφος ρουφῶν τὸν οἶνόν του μὲ περισσοτέραν εὐχαρίστησιν, ἀφοῦ δὲν ἔδωκεν ἀπάντησιν οὐδὲ λεπτόν.

Ὁ Μαστρολευθέρης παρετήρησε περίξ του μὴ τυχὸν τὸν ἀκούσῃ τις· ἐπειδὴ ὅμως ἕνεκα τῶν φωνῶν, τῶν γελῶτων, τῶν ἀσμάτων καὶ τῶν ἄλλων θορύβων, δὲν ἠδύνατό τις νὰ ἀκούσῃ οὔτε τὰς ἰδίας του λέξεις, ἐπλησίωσεν ἐπὶ τὸ οἰκειότερον τὸν Δαμιανόν, ἔθετε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ καὶ εἶπε κύψας εἰς τὸ οὖς του·

Ἀλλὰ, ἐξάδελφέ μου, ὑπὸ ἐχεμυθίαν. Ὁ δὲ Δαμιανὸς ἔθεσε τὴν σκελετοειδῆ χεῖρά του ἐπὶ τοῦ στήθους του, καὶ ἀπεκρίθη μὲ τὴν ἰδιάζουσάν αὐτῷ σοβαρότητα· Ὅχι σιωπήσω καὶ ἂν ἐπαπειλῇται ἡ ζωὴ μου.

Τότε ὁ Μαστρολευθέρης εἶπε σιωπηλῶς· Νομίζω ὅτι θὰ κάμωμεν πολὺ φρονιμώτερον ἂν διαθέσωμεν ἐν μέρος τῶν χρημάτων μας εἰς ἀγορὰν δελτίων τοῦ λαχείου τῶν Φιλαρχικῶν, ἐν ἄλλο δὲ μεταχειρισθῶμεν εἰς τὴν πασέτα.

Λαχεῖον! χαρτοπαίγνιον! ἀνέκραξεν ὁ Δαμιανὸς ὑψώνων τοὺς ὤμους του.

Βέβαια λαχεῖον, ἀπήντησεν ὁ Μαστρολευθέρης σιγαλὰ, βεβαίωτατα πασέτα. Οἱ δὲ ἀμυδρῶς ὑπόγλαυκοι καὶ πάσας ζωηρότητος ἐστερημένοι οφθαλμοὶ τοῦ ἀνέλαμψαν ἐπὶ στιγμὴν τινα. Δὲν βλέπεις πόσοι ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀποκατεστάθησαν πλούσιοι ἀπὸ τὸ λαχεῖον καὶ τὸ χαρτοπαίγνιον; Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἀπαγορεύεται ἡ χαρτοφορία, ὑπάρχουσιν ὅμως τόσα καταγώγια εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν Πειραιᾶ, ὥστε δύναται τις μ' ὅλην τὴν ἀνέσιν νὰ παίξῃ ὅπου καὶ ὅπως θέλει.

Καὶ συχνάζουσι πολλοὶ εἰς τὰ τοιαῦτα καταγώγια;

Ὡ ἀγαπητέ μου ἐξάδελφε, ἐκ τῶν πλουσίων βεβαίως ὀλίγοι, διότι παρ' αὐτοῖς τὰ πολιτικὰ σαλόγια καὶ αἱ μεγαλοπρεπεῖς λεγόμεναι αἴθουσαι χρησιμεύουσιν ὡς καταγώγια χαρτοφορίας· ἐκ τῶν μεσαίων ὅμως καὶ τῶν μικροτέρων τάξεων πλείστοι.

Καὶ ὑμεῖς;

Ἐγὼ ἐξῆκολουθῶ νὰ παίζω πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν. Ἐκερδήσατε μέχρι τοῦδε πολλὰ;

Ἀκόμη τίποτε. Ἄμα ὅμως λάβω τὴν κληρονομίαν εἰμι βεβαίωτατος, ὅτι θὰ κερδήσω, ἂν θέλῃ ὁ Θεός.

Ὁ Δαμιανὸς ἐκίνει τὴν κεφαλὴν. Τὸ σχέδιόν μου... ἔλεγεν. Ὁ Μαστρολευθέρης ὅμως διέκοψεν αὐτὸν εἰπὼν·

Γνωρίζετε τί θὰ κάμω ἅμα λάβω τὰ χρήματά μου; τόρρα ἤξεύρω κάλλιστα πῶς δύναται τις νὰ κερδήσῃ εἰς τὴν πασέτα καὶ τὸ λαχεῖον.

Ἔτσι; καὶ πῶς;

Διὰ νὰ εὕρῃ τις τὸ χαρτί, ἢ μᾶλλον τὰ χαρτιά, ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ λαχείου ὅστις θὰ κερδήσῃ, σημειώνει εἰς κλήρους τὰς ὁδοὺς εἰς τὰς ὁποίας κατοικοῦσιν οἱ τραπεζίται, ἔπειτα σύρει ἐξ αὐτῶν τόσους, ὅσους ἀριθμοὺς θέλει νὰ γράψῃ εἰς τὸ λαχεῖον, ἢ εἰς ὅσα χαρτιά θέλει νὰ ποστάρῃ, μετὰ ταῦτα ἀνκζητεῖ τοὺς οἴκους τῶν τραπεζιτῶν οἵτινες κατοικοῦσιν εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτάς, λαμβάνει τοὺς ἀριθμοὺς τῶν οἰκιῶν καὶ τούτους μεταχειρίζεται διὰ νὰ κερδήσῃ.

Καὶ πιστεύεις ὅτι θὰ κερδήσῃς χωρὶς ἄλλο;

Ἀλανθάστως ἂν θέλῃ ὁ Θεός. Ἐπειδὴ πᾶν ὅ,τι ἔχει σχέσιν μὲ τοὺς τυχεροὺς τούτους ἀνθρώπους, μά-

λιστα δὲ οἱ ἀριθμοὶ τῶν οἰκιῶν των, εἰς τὰ ὑπόγεια τῶν ὁποίων ἔχουσι κεκρυμμένα τὰ χρήματά των, εἶναι τυχερὸν καὶ φέρει εὐτυχίαν.

Πιστεύετε, κύριε ἐξάδελφε, τοὺς ὀνείρους; ἠρώτησεν ὁ Δαμιανός, ὑποδεικνύων περιφρόνησιν τινα διὰ τῆς ἐρωτήσεώς του.

Ὦ! ἐκραξεν ὁ Μαστρολευθέρης. Οἱ δὲ ζοφεροὶ ὀφθαλμοὶ του ἤστραψαν ἐπὶ στιγμὴν τινα, ἐν ᾧ μείδισμά τι, δι' οὗ ἐζήτει νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀγχίνειάν του, τὸ ὅποιον ὁμῶς ἀπεδείκνυε μᾶλλον τὴν μωρίαν του, ἐχύνετο περὶ τὰ μεγάλα του χεῖλη. Τοὺς ὀνείρους τοὺς πιστεύω.

Καὶ ἀνοίξας τὴν τσέπην τοῦ φορέματός του, ἐξέβαλε καὶ τι τὸ ὅποιον ἐδείξεν εἰς τὸν Δαμιανὸν μὲ μυστηριώδη τρόπον καὶ μέγαν σεβασμὸν.

Ἐπειδὴ δὲ μὲ τὴν μίαν μὲν χεῖρα ἐκράτει αὐτὸ στερεά, μὲ τὴν ἄλλην δὲ χάριν προστασίας καὶ προφυλάξεως κεκαλυμμένον, ἠναγκάσθη ὁ Σχεδιογράφος νὰ κύψῃ ἀρκετὰ διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ τὸ ἴδῃ.

Ἦτο μικρὸν τι ρυπαρὸν καὶ πολυμεταχειρισμένον βιβλιάριον.

Καὶ τί εἶναι αὐτό; ἠρώτησεν ὁ Δαμιανός.

Ὁ ὀνειροκρίτης μου, ἐψέλλισεν ὁ Μαστρολευθέρης μετὰ σεβασμότητος. Ὁ ὀνειροκρίτης μου, ὁ θησαυρός μου, τὸν ὅποιον φέρω πάντοτε ἡμέραν καὶ νύκτα ἐπάνω μου.

Πιστεύεις λοιπὸν, ἐξάδελφε, πραγματικῶς τοὺς ὀνείρους; ἠρώτησεν ὁ Δαμιανός ἀπωθὼν τὸ βιβλίον, καὶ τὰς ἐρμηνείας των;

Αἰ! Αἰ! ἀνέκραξεν ὁ Μαστρολευθέρης· αἱ ὀφθαλμοὶ του δὲ ἀνυψώθησαν εὐθὺς μέχρι τοῦ μετώπου του, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐκινήθησαν σπασμωδικῶς.

Ἄν θέλῃ ὁ Θεὸς πιστεύω, ἐξάδελφέ μου, ὅτι εἰσθε χριστιανός.

Βέβαια.

Καὶ διὰ τί λοιπὸν δὲν πιστεύεις τοὺς ὀνείρους καὶ τὰς ἐρμηνείας των;

Εἰς τὴν κατ' ἑξῆς τὴν ὁποίαν ἐδιδάχθην δὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ γίνεταί λόγος περὶ ὀνείρων.

Μήπως ἐλησμόνησες τὴν παλαιὰν Διαθήκην;

Τί ζητεῖς μὲ τὴν Διαθήκην;

Δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅτι ὁ Ἰωσήφ ἠρμήνευσεν ἐν τῇ φυλακῇ εὐρισκόμενος εἰς τὸν ἀρχιαινοχόον καὶ τὸν ἀρχισιτοποιὸν τοῦ Φαραῶ τὰ ἐνύπνια; Δὲν ἐνθυμεῖσαι ὅτι εἰς τοὺς Κριτὰς γίνεται μνεῖα ἀνδρὸς ἐκ Μαδιάμ, ὅστις ἠρμήνευσε τὸ ἐνύπνιον τοῦ Γεδειών; Δὲν γνωρίζεις ὅτι ὁ Δαυὶδ ἠρμήνευσεν ἐνύπνιον τοῦ Ναβουχοδονόσορ... Λοιπὸν... ἀφοῦ ἡ παλαιὰ Διαθήκη λέγει ταῦτα, βεβαίως πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἀληθῆ.

Ἀλλὰ, εἶπε συγχρόνως μὲ βροντώδη φωνὴν ἀνὴρ τις ὀπισθὲν του ἱστάμενος, εἰς τὴν παλαιὰν Διαθή-

κην ἀπαντᾷται ὁμοίως (Σιράχ 31, 1) ἐνύπνια ἀναπτεροῦσιν ἄφρονες, καὶ στίχ. Ὁ ἐνύπνια μάταιά ἐστι καὶ ὡς ὠδινούσης φαντάζεται καρδίᾳ καὶ 7 πολλοὺς γὰρ ἐπλάνησε τὰ ἐνύπνια καὶ ἐξέπεσον ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτοῖς.

Ὁ Δαμιανός καὶ ὁ Μαστρολευθέρης ἐκπλαγέντες ἀπὸ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ἀνάμειξιν εἰς τὸν διάλογόν των, ἀπεμακρύνθησαν ἀλλήλων· ὁ τελευταῖος μάλιστα ἐκρυπτε μὲ τὴν μεγαλειτέραν ταχύτητα ὑπὸ τὰ ἐνδύματά του τὸν ὀνειροκρίτην. Ὅταν ἔστρεψαν ὀπισθὲν των εἶδον ὅτι ἵστατο πλησίον των μεγαλοπρεπῆς τις ἀνὴρ, οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου τοῦ ὁποίου ἀπεδείκνυον ἀνδρα εἰλικρινῆ καὶ φιλόφρονα· οὗτος ἦτο ὁ ἐκ Πατρῶν μεγαλέμπορος Φιλοθέου.

2.

Ὁ μεγαλέμπορος Φιλοθέου.

Ὁ μεγαλέμπορος Φιλοθέου ἦτο ἀνὴρ ὠραῖος, καὶ οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου του ἐμαρτύρουν εὐγενῆ ψυχὴν. Ὅστις ἐγνώριζεν αὐτὸν ἐξ ἅπαντος τὸν ἐσέβετο, ὅχι βεβαίως διὰ τὴν μεγάλην του περιουσίαν, ἀλλὰ διότι ἦτο ἐνάρετος καὶ καλοκάγαθος.

Ὁ Φιλοθέου οὗτος ἦτο ἄνθρωπος καθὼς καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐν τῇ κοινωνίᾳ ταύτῃ· εἶχε πείραν μεγάλῃν τῶν πραγμάτων καὶ τῶν προσώπων τοῦ κόσμου. Δὲν ἦτο δοῦλος ὠρισμένων τινῶν ἀπαραβάτων θεωρουμένων, τῶν λεγομένων θρησκευτικῶν ἢ ἠθικῶν ἀρχῶν, ἦτο ὁμῶς ἄνθρωπος δικαιοτάτος, πρόθυμος παντοῦ καὶ πάντοτε νὰ πράξῃ τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον. Ὁ ἴδιος αὐτοῦ βίος καὶ τὸ γινώθι στυγνὸν τὸν εἶχον διδάξει νὰ εἶναι ἐπεικὴς δικαστῆς τῶν ἐλαττωμάτων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως· δὲν εἶχε μεγάλας ἀπαιτήσεις παρὰ τῶν ὁμοίων του· ἐσυγχώρει δὲ καὶ τὰ μικρὰ σφάλματα, τὰ ἐξ ἀδυναμίας τοῦ χαρακτῆρος προερχόμενα, ἐὰν ἀνεκάλυπτεν ὅτι αἱ βάσεις τοῦ χαρακτῆρος ἦσαν προθέσεις εὐγενεῖς, καὶ εἶχεν ὡς ὑποστήριγμα τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν πίστιν. Πᾶν ψεῦδος, πᾶσα ὑπεκφυγὴ, πᾶσα ἀπάτη ἐνεποιοῦν εἰς αὐτὸν ἀλγεινοτάτην ἐντύπωσιν. Τοῦτο ἕνεκα καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος καὶ ὡς ἄνθρωπος, καὶ ὡς ἔμπορος ἦτο πιστὸς ὑπηρέτης τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς εἰλικρινείας. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰς μετὰ τῶν ἄλλων δοσοληψίας του ἠκολούθει τὰς ἀρχὰς ταύτας ἀπαραβάτως, ἀπῆλθε διὰ τοῦτο μεγίστης ἐμπιστοσύνης, καὶ διὰ τοῦ τρόπου του ἠνάγκαζε καὶ τοὺς ἄλλους νὰ προσφέρωνται πρὸς αὐτὸν ὁμοίως. Πάντες οἱ συναλλασσόμενοι μετ' αὐτοῦ ἦσαν εὐχαριστημένοι· διὰ τοῦτο ἦνθε τὸ ἐμπόριόν του, καὶ καθ' ἐκάστην ἡζῶσαν ὁ πρὸς αὐτὸν σεβασμὸς τῶν συμπολιτῶν του. Ἐκεῖνο ὁμῶς τὸ ὅποιον ἐχαρακτήριζε

πρὸ πάντων τὸν ἀξιοσέβαστον τοῦτον ἔμπορον, καὶ εἴλκυε τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην πάντων τῶν ὀρθῶς σκεπτομένων, ἦτο ἡ ἀκούραστος αὐτοῦ προθυμία νὰ συμβουλευῇ καὶ νὰ εὐεργετῇ παντοῦ καὶ πάντοτε, ὅπως ἡδύνατο καὶ ὅπου ἦτο ἀνάγκη.

Ὡς μεγίστην ἡδονὴν ἐθεώρει τὸ νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν εὐθείαν ὁδὸν τοὺς πεπλανημένους. Ὅταν δὲ ἐπετύγγανε, κατέβαλεν ὁ ἄλλως ἀκάματος καὶ ἀκριβέστατος ἀνὴρ πολλάκις σημαντικὰς ποσότητας διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ παγιώσῃ τὴν ὑπαρξίν τοιοῦτου τινὸς ἀνθρώπου, ἢ ὁλοκλήρου οἰκογενείας. Πολλάκις ἡ ἀνταμοιβὴ τῶν τοιούτων εὐγενῶν αὐτοῦ ἐπιχειρήσεων ἦτο ἡ μαύρη ἀχαριστία, ἢ ἡ σκληρὰ ἀπάτη· ἐπειδὴ δὲ αἱ τοιαῦται ἀποτυχίαι δὲν ἀπεδειλίων αὐτὸν, καὶ ἐξηκολούθει τὰς εὐγενεῖς του προθέσεις, ἐγένετο μᾶλλον ἀξιοσέβαστος καὶ ἀξιαγάπητος.

Τοιοῦτου χαρακτῆρος ἦτο ὁ ἀνὴρ, ὅστις ἀνεμίχθη ἀπροσδοκῆτως εἰς τὸν διάλογον τοῦ Δαμιανοῦ καὶ τοῦ Μαστρολευθέρου· ὁ ἀνὴρ ὅμως οὗτος, ὃς ἐξηγηθῶμεν, διὰ νὰ μὴ τὸ πάrouν ἐπάνω των οἱ κύριοι ἔμποροι τῶν Πατρῶν, μάλιστα δὲ οἱ σταφιδέμποροι, εἶναι ἰδανικός· ὁ χαρακτῆρ τῶν ἐμπόρων σήμερον εἶναι ἕλως ἄλλοις, διότι οὗτοι, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἐξέχει ὁ ἐξ Αἰγίου Νικολαΐδης, διὰ παντὸς μέσου προσπαθοῦσι νὰ καταδολιευθῶσι τὸν σταφιδοκρπὸν τῶν δυστυχῶν κτηματιῶν, καὶ ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ τοῖς πληρώσωσι μηδὲ τὰς δαπάνας τῆς καλλιεργείας.

Ὁ Φιλοθέου λοιπὸν, χωρὶς νὰ φυλάξῃ τὴν ἀξιόπρέπειαν τῆς θέσεώς του, χαιρετήσας τοὺς συγκληρονόμους συγγενεῖς του, ἐκάθησε πλησίον αὐτῶν, καὶ διέταξε νὰ φέρωσιν αὐτοῖς ὅ,τι ἐπεθύμουν ἐκ τῶν φαγητῶν καὶ ποτῶν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Δαμιανοῦ ἀνέπεμψαν ἐκ τῶν βαθύων των κοιλωμάτων ζωηρὰν λάμψιν. Ὁ ὑποδηματοποιὸς ὅμως εὐρέθη εἰς μεγάλην ἀμηχανίαν ὅτε ὁ Φιλοθέου χωρὶς ποσῶς νὰ διστάσῃ εἶπε·

Μαστρολευτέρη! Γνωρίζετε ὅτι ἐγὼ ἀποστρέφομαι πᾶσαν ἐρμηνείαν τῶν μυστηρίων· ἐπειδὴ δὲ θέλω τὸ καλὸν σας, ἀφοῦ δὰ ἔτυχε νὰ εἵμεθα καὶ συγγενεῖς, καὶ ἤδη πρόκειται νὰ συγκληρονομήσωμεν, διὰ τοῦτο σας παρκαλῶ νὰ μοὶ δώσετε τὴν ἄδειαν νὰ ὁμιλήσω μεθ' ὑμῶν ὀλίγον ἐλευθέρως. Εὐχομαι ἀπὸ καρδίας καὶ πιστεύω, ὅτι ὁ μακαρίτης θεὸς μας διέθεσε χρηματικὴν τινα ποσότητα καὶ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν δύο· ὑμεῖς ἔχετε περισσοτέραν ἀνάγκην χρημάτων ἢ ἐγώ. Ἐλπίζω δὲ καὶ ὅτι θὰ κάμετε καλὴν χρῆσιν τῆς κληρονομίας.

Βέβαια, βέβαια, ἀπεκρίθη μετ' εὐλαθείας ὁ Μαστρολευτέρης, ἂν θέλῃ ὁ Θεός.

Ὅχι, ὄχι, φίλε μου, ἀπήντησε μειδιῶν ὁ Φιλοθέου· ἂν θέλετε ὑμεῖς. Τὸ νὰ ἐλπίζῃ τις τὰ πάντα ἀπὸ

τὸν Θεὸν εἶναι καλόν, ἐν τούτοις εἶναι πολὺ καλλίτερον νὰ ἐλπίζῃ μᾶλλον ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του. Ὁ Θεὸς ζῇ καὶ ἐνεργεῖ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, διὰ τοῦτο ὀφείλομεν ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι νὰ περιμένωμεν τὴν πρόδόν μας ἀπὸ τὴν ἰδίαν μας σταθερὰν καὶ καλὴν θέλησιν, ἂν ἐπιθυμοῦμεν νὰ κατορθώσωμεν καλὸν τι.

Ἀξιότιμε κύριε Φιλοθέου, εἶπεν ὁ Μαστρολευτέρης με μαλακὴν κλυθμηρὰν φωνήν· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔκχμον τὰς σπασμωδικὰς ἐκείνας κινήσεις πρὸς τὰ ἄνω· δὲν δύναμει νὰ πράξω τι ἄνευ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀγαπητοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.

Ναί, ἐψιθύρισεν ὁ Φιλοθέου· ἔπειτα παρετήρησε τὸν μικρόσωμον ἰσχνὸν ἄνθρωπον με τοὺς ζωηροὺς καὶ μεγάλους ὀφθαλμούς του καὶ εἶπε·

Παίζετε λοιπὸν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τόσον ἐμπαθῶς καὶ τὰ χαρτία, καὶ γράφετε καὶ εἰς τὰ λαχεῖα; Πρὸς χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν ἀφίνετε λοιπὸν τὴν ἀξιόλογόν σας σύζυγον καὶ τὰ δεκατέσσαρά σας τέκνα νὰ δυστυχῶσιν;

Ὁ Μαστρολευτέρης ὠχρίσεν, ἢ δὲ ὀργή, ἥτις κατέλαβεν αὐτὸν, ἐπέχυσεν ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ του προσώπου μέλαιναν χροιάν.

Κύριε Φιλοθέου! ἔκραξεν· ἡ ἐσωτερικὴ συγκίνησίς του ὅμως καὶ ἡ τύψις τοῦ συνειδότος του ἦσαν τόσον σφοδραὶ, ὥστε δὲν ἡδυνήθη νὰ ὁμιλήσῃ περαιτέρω.

Ὁ ἔμπορος παρετήρησε τοῦτο, προσβλέπων δὲ αὐτὸν ἀταράχως, ἀνέλαβεν αὖθις τὸν λόγον μετὰ μεγάλην φωνὴν καὶ εἶπε·

Τὸ γνωρίζω καλῶς, Μαστρολευτέρη, ὅτι δὲν εἶμαι οὔτε δικαστὴς σας, οὔτε κηδεμὼν σας, δὲν δύνασθε ἐν τούτοις νὰ μὲ ἀπαγορεύσετε τὸ νὰ εἶμαι καὶ φίλος σας. Τοῦτο μόνον σκέφθητε, ὅτι ἐγὼ θέλω τὸ καλὸν σας. Σεῖς εἰσθε τεχνίτης δραστηριώτατος, εἰσθε φρονιμώτατος ἄνθρωπος, δὲν ἐπισκέπτεσθε τὰ οἶνοπωλεῖα ὡς οἱ περισσότεροι τῆς τάξεώς σας κάμνουσιν· ὁμοίως δὲν εἰσθε κακὸς σύζυγος. . . ἀλλά. . . θὰ τὸ εἶπω ἀπροκαλύπτως· ὁ τρόπος σας εἶναι ἀδικιολόγητος, ἐπειδὴ καταστρέφετε πᾶν ὅ,τι ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός σας προσπορίζεσθε εἰς τὰ χαρτιά.

Ἡ ὀργὴ τοῦ ὑποδηματοποιοῦ εἶχεν ὅπως οὖν καθησυχάσει διὰ τὸν ἀτάραχον καὶ μαλακὸν τρόπον τοῦ Φιλοθέου. Ἐξετάζων τὸν βίον του εὕρισκεν ὅτι ἅπαντες οἱ ἑλεγχοί, ὅσους ἤκουσεν ἦσαν ἀληθεῖς. Εἰς ἄλλον βεβήκως δὲν θὰ ἐπέτρπε νὰ τῷ εἶπῃ τὰς πικρὰς ταύτας ἀληθείας. Ὁ πλούσιος ὅμως μεγάλεμπορος ἦτο ἄνθρωπος περίτλεπτος καὶ μεγάλης ἐπιρροῆς, ὥστε δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προσενεχθῇ τις πρὸς αὐτὸν βαρβάρως. Εἰς τὴν περίστασιν δὲ ταύτην, καθὼς καὶ εἰς πᾶσαν ὁμοίαν, μόνη ἡ βαρβαρότης ἡδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τὸ μόνον ὄπλον κατὰ τῶν ἀναμφιλέκτων ἀληθειῶν.

Ὁ ὑποδηματοποιὸς ἠδ'χαριστήθη λοιπὸν ἀντὶ πάσης ἄλλης βαρβάρου ἀπαντήσεως νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὤμους, καὶ μὲ ὅλως ἀθάαν φυσιογνωμίαν νὰ εἴπῃ·

Ὁ ἄνθρωπος πρέπει ἐν τούτοις πάντοτε νὰ ἀφίνη μίαν θύραν ἀνοικτὴν καὶ διὰ τὴν τύχην.

Διὰ τῆς ὁποίας νὰ ἀποδιώκῃ ἐκ τῆς οἰκίας του τὴν εὐπραγίαν, τὴν οἰκιακὴν εἰρήνην καὶ τὴν ψυχικὴν ἡσυχίαν, προσέθηκεν ὁ Φιλοθέου μετὰ σοβαρότητος· Σὲ παρακαλῶ, φίλε μου, ἐξετάσατε τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν τῶν χαρτίων καὶ τοῦ λαχείου ὀλίγον καλλίτερα. — Τί παίζετε συνήθως;

Τὸ λανσκενὲ καὶ τὴν πασέτα, τὰ δύο ἐπικερδέστερα παίγνια.

Ἀλλὰ καὶ τὰ καταστρεπτικώτερα.

Κάμετε βέβαια καὶ τὸν πάγκον;

Σχεδὸν πάντοτε.

Ἦτοι λογαριάζετε νὰ κερδήτετε ὅλους ὅσοι παστάρουν, ἢ καὶ νὰ πληρώσετε ὅλους αὐτοὺς, ὅπερ καὶ τὸ βεβαιότερον, δηλ. ἀνοίγετε μίαν θύραν διὰ τὴν τύχην σας, ἀφίνετε ὅμως συγχρόνως ἀνοικτὰ καὶ εἴκοσι παράθυρα, δι' ὧν ὅχι μόνον αὕτη ἐξέρχεται, ἀλλὰ συμπεριλαμβάνει καὶ ὅ,τι εὖρει ἐν τῇ οἰκίᾳ σας. Ὁ δὲ τοῦ λαχείου λογαριασμὸς εἶναι ἀκόμῃ ἀνοητότερος· ἐπειδὴ ὑπαρχόντων ἐν αὐτῷ τετρακοσίων χιλιάδων ἀριθμῶν, ὁ ἐδικὸς σας ἀναλογεῖ ὡς ἐν πρὸς τὰς τετρακοσίας χιλιάδας. Σοφοὶ καὶ συνετοὶ ἄνθρωποι ὑπελόγισαν ὅτι πρέπει νὰ γράψῃ τις τετρακοσίας χιλιάδας φορὰς διὰ νὰ ἔχῃ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ κερδήσῃ μίαν.

Ἀλλὰ ἡ τύχη! εἶπεν ὁ Μαστρολευθέρης. Ἐνδέχεται νὰ ἔχω τύχην, καὶ ἂν θέλῃ ὁ Θεὸς νὰ κερδήσω εὐθὺς τὸ πρῶτον.

Ἐκερδήσατε ἕως τὴν τὴν;

Ὅχι.

Καὶ πόσας ἔτη ἐξακολουθεῖτε νὰ παίζετε χαρτιά καὶ νὰ γράφετε εἰς τὰ λαχεῖα;

Ὁ Μαστρολευθέρης ἐσιώπησεν. Ὁ Δαμιανὸς ὅμως ἀπεκρίθη καὶ ὅλως ἀπροκαλύπτως εἶπε· δεκαπέντε ἔτη.

Ὁ Μαστρολευθέρης παρετήρησε μὲ βλέμμα ἀπειλητικὸν τὸν Σχεδιογράφον. Ὁ Φιλοθέου ὅμως προσέθηκε μειδιῶν·

Ἰδοὺ λοιπὸν, ἀγαπητέ μου Μαστρολευθέρη. Ἐάν πρὸ δέκα πέντε ἐτῶν παίζετε καὶ γράφετε εἰς τὸ λαχεῖον, καὶ καταστήτατε στυτὸν δυστυχῆ ἄνθρωπον, καθὼς καὶ τὴν οἰκογένειάν σας, καὶ δὲν ἐκερδήσατε εἰσέτι τίποτε... μοὶ φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ κερδήσετε καὶ νὰ παίζετε.

Ἵμεῖς δὲ, κύριε Φιλοθέου, δὲν παίζετε ποτὲ χαρτιά, καὶ δὲν γράφετε ποτὲ εἰς λαχεῖον; τὰ τῆς Εὐρώπης ἴσως;

Οὐχί, ἀπεκρίθη ὁ ἐρωτώμενος ἀταράχως καὶ συ-

βαρῶς. Θὰ ἡσυχυόμην διὰ τὴν τοιαύτην ἀνοησίαν! Πρὸς τί νὰ γεμίζω τὰ βαλάντια ἄλλων μὲ χρήματα, τὰ ὅποια ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐκβάλλω ἐκ τοῦ βαλαντίου μου; ὁ πιθανὸς ὑπολογισμὸς ἐνταῦθα εἶναι ὁ ἐπόμενος. Ὅστις ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἦτοι πρὸ 7375 κατὰ τοὺς ἐβδομήκοντα παίζει τὰ τυχερὰ ταῦτα παιγνίδια, δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι τυχερὸς, ἂν σήμερον κερδήσῃ εἰς ἓνα ἀριθμὸν.

Ὁ ὑποδηματοποιὸς μὴ πειθόμενος εἰς ταῦτα ἐκίνει τὴν κεφαλὴν του· ὁ δὲ Δαμιανὸς διὰ τῶν ἐξαντλημένων χαρακτήρων τοῦ προσώπου του λαβὼν ἐμβριθεστάτην ἑκφρασιν μεγάλου καὶ σοφοῦ ἀνδρὸς εἶπε·

Τοῦτο εἶπον καὶ ἐγὼ εἰς τὸν ἐξάδελφόν μας· ὅτι τὰ τοιαῦτα παιγνίδια δὲν ὑποκρύπτουσι λογικὸν τι σχέδιον.

Ἵμεῖς δὲ, ἡρώτησε τὸν Δαμιανὸν ὁ μεγαλέμπορος, πῶς σκοπεύετε νὰ διαθέσετε τὴν κληρονομίαν;

Ἐγὼ; ἀπεκρίθη ὁ Δαμιανὸς τινάσσων τὰς χειρίδας τοῦ ὑποκαμίσου του καὶ διευθετῶν τὰ ἄκρα τοῦ λαϊμοδέτου, ἐγὼ, πολὺτιμὲ μου θαῖε, ἔχω διάφορα σχέδια κατὰ νοῦν. Ταῦτα δὲ λέγων, ἐπετύπου ἐπὶ τοῦ προσώπου του εἶδος τι μεγαλοπρεπείας.

Παραδείγματος χάριν;

Τὴν σύνταξιν πολιτικῆς τινος ἐφημερίδας, ἀντιπροσωπευούσης τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς τῆς ἐποχῆς μας· ἢ τὴν σύστασιν τραπέζης μὲ μερίδας σκοπούσης διὰ μεγάλων κεφαλαίων νὰ καταστρέψῃ τὴν ὑπάρχουσαν ἐνταῦθα καὶ πολλὰς τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, καὶ νὰ ἀποκατασταθῇ οὕτω ἡ μόνη τοῦ κόσμου τράπεζα· ἢ τὴν σύστασιν γενικοῦ τινος εὐρωπαϊκοῦ ἐνεχειριαστηρίου, ἢ, ὅπερ δὲν θὰ ἦτο κακόν, τὴν σύστασιν εταιρίας, ἔργον ἐχούσης νὰ συνδέῃ δι' ἀλληλογραφίας ἅπαντας τοὺς λαοὺς τοῦ κόσμου, μὲ ἐν κεντρικὸν κατάστημα εἰς Παρισίους, εἰς Λονδίον καὶ ἄλλα ὑποκαταστήματα εἰς Νέαν Ὑόρκην, εἰς Ἀλγερίαν, εἰς Κάϊρον, εἰς Καλκούταν κτλ. ἢ τὴν σύστασιν ἐνὸς γενικοῦ δι' ὅλον τὸν κόσμον λαχείου τῶν γυναικῶν ἐξ ἑκατὸν ἑκατομμυρίων κλήρων, τῶν ὁποίων ἕκαστος θὰ τιμᾶται τριῶν δραχμῶν· θὰ ὑπανδρεύωνται δὲ κατ' ἔτος διὰ τοῦ κέρδους αἱ ὠραιότεραι καὶ διακεκριμέναι δέκα παρθένοι ἐξ ὅλων ἐννοεῖται τῶν φυλῶν, δηλ. δύο λευκαί, δύο καστανόχροες, δύο μαῦραι, καὶ καθεξῆς, ἐκάστη δὲ τούτων θὰ λαμβάνῃ προῖκαν ἐν ἑκατομμύριον· ἢ...

Ὁ Φιλοθέου ἀκούων ὅλα ταῦτα προσέβλεπε μὲ βλέμμα ἀμφίβολον τὸν Δαμιανόν, ἐπὶ τέλους δὲ ἠναγκάσθη νὰ ἀπομακρυνθῇ ὀλίγον τούτου. Κατ' ἀρχὰς δὲν ἤξευρε καὶ αὐτὸς τί νὰ εἴπῃ, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ἂν εἶχεν ἀπέναντί του ἄνθρωπον εὐτράπελον, ἢ ἄνθρωπον μωρόν. Ὅτε ὅμως ἐνόησεν ὅτι ὁ Δαμιανὸς ἔλεγεν ἅπαντα ταῦτα μετὰ τῆς μεγαλητέρας σπουδαιότητος, ἐπλησίασεν ἐκ νέου αὐτόν,

διότι ἦτο βέβαιος ὅτι εἶχεν ἐνώπιόν του πραγματικῶς ἓνα ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιδημία τῆς ἐποχῆς εἶχε προχωρήσει μέχρι τοῦ ἀνωτάτου βαθμοῦ, ἓνα ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐνπασχολούμενοι διηνεκῶς εἰς τὴν ἐφεύρεσιν ἰδεῶν, σχεδίων καὶ ἐπιχειρήσεων πνίγονται διὰ τὰ εἶπω οὕτως ἐν ταῖς ἰδέαις αὐταῖς, τοῖς σχεδίοις καὶ ταῖς ἐπιχειρήσεσιν, ἓνα ἐξ ἐκείνων, τῶν ὅχι σπανίων ἤδη ἀνθρώπων, οἵτινες ἐν τῇ μωρίᾳ των πιστεύοντες ὅτι δύνανται νὰ κατορθώσωσι μέγα τι, οὐδὲν ἄλλο κατορθοῦσι παρὰ τὸν ἴδιον αὐτῶν ὄλεθρον.

Ὅτε ὁ Φιλοθέου ἀνεγνώρισε τοῦτο κατέλαβε τὴν ψυχὴν του εἰλικρινῆς οἴκτος διὰ τὸν δυστυχῆ τοῦτον ἄνθρωπον, καὶ κατενόησεν ὅτι ἡ σχεδιογραφία αὐτοῦ ἦτο ἀσθένεια ψυχικὴ. Διὸ συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ βοηθήσῃ ὅσον τάχιστα καὶ νὰ σώσῃ καὶ τὸν Δαμιανὸν καὶ τὸν Μαστρολευθέρην· κατὰ τὸ παρὸν ὁμῶς ἐσιώπησε, διότι δὲν ἐγνώριζεν ἀκόμη καλῶς τὸν Δαμιανὸν, διὰ τὰ ἀποφασίσῃ ποῦ καὶ πῶς πρέπει νὰ ἀρχίσῃ τὴν εὐγενῆ του πρόθεσιν. Τούτου ἕνεκα παρεκάλεσε τὸν ὑψηλὸν γραφεὰ μας νὰ τῷ διηγηθῇ τὴν βιογραφίαν του. Ὅταν ὁ Φιλοθέου ἤκουσε ταύτην ἐκπτάλαξε ποῦ εὕρισκετο, συγχρόνως ὁμῶς ἐνόησεν ὅτι μικρὰ ἐλπίς ὑπάρχει διὰ τὴν σοιτηρίαν τοῦ ἐλσεινοῦ τούτου ἀνθρώπου. Ἀγρία καὶ ἀνεπανόρθωτος ἀποστροφή πάσης ἐργασίας ἀπετέλουν τὴν γῆν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐβλάστησεν ἡ ψυχικὴ αὕτη ἀσθένεια ὡς καταστρεπτικὴ ἄκανθα· ἡ ἄκανθα δὲ αὕτη εἶχεν ὑπερκεντρήσει καὶ καταπνίξει ἐλόκληρον τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

Τὸ σπουδαιότερον λοιπὸν, ὕπερ ἐκέρδησεν ὁ Φιλοθέου ἀποχωρισθεὶς τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων ἦτο, ὅτι ἐνόησε μὲ ποίου εἶδους ἀνθρώπους εἶχε νὰ κάμῃ. Τὰ περαιτέρω ἐχρειάζοντο ὠρίμου σκέψεως. Πρὸς τούτοις ἐσκόπει τὴν αὐτὴν ἡμέραν νὰ ἐπισκεφθῇ καὶ τρίτον συγκληρονόμον· αὗτος δὲ ἦτο τις ἐκ Καλαβρύτων θεῖα.

3

Γραῖα γυνή.

Μεταξὺ τῶν κτημάτων τοῦ ἀποθανόντος θεῖου ὑπῆρχε καὶ μεγάλη τις οἰκία κειμένη ἐν τῇ μέσῳ σχεδὸν τῆς κωμοπόλεως· ἦτο μὲν αὕτη ἐκτεταμένη, πλὴν ὁμῶς καὶ σεσαθρωμένη, διότι πρὸ εἴκοσι περίπου ἐτῶν δὲν εἶχε κατοικήσει τις ἐν αὐτῇ. Ὁ ἀποθανὼν θεὸς ἦτο ἄνθρωπος παράξενος εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς λέξεως, εἶχε διανύσει τὸν βίον του ἐντὸς μικροῦ τινος ἐπισθεῖν τῆς οἰκίας ταύτης κειμένου οἰκίσκου· διὰ τοῦτο αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα τῆς οἰκίας ταύτης, καθ' ὅλον τὸ εἰκοσθετὲς τοῦτο διάστημα δὲν εἶχον ἀνοιχθῇ οὐδὲ ἀπαξ· ἐ-

κτοντάδες στρουθίων ἐφώλευον ἀταράχως μεταξὺ τῶν ἡμικρημισμένων πραστάδων τῶν πραθύρων· ὅπου δὲ οὗτοι δὲν εἶχον οἰκοδομήσει τὴν φωλεάν των, ἦτο διατεταμένον εἰς ἕκαστον βήγμα καὶ ἕκαστον κενὸν χώρον πλῆθος πυκνῶν ὑφασμάτων τῶν ἀραχνῶν. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς οἰκίας διεσκέδαζον οἱ μῦς καὶ οἱ ἐλαιοί.

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ θεὸς—διότι ὑπὸ τὸ ἐπώνυμον τοῦτο ἦτο γνωστὸς εἰς τὸν τόπον ὁ ἀποθανὼν γέρον—ἐγένετο παράξενος καὶ μισάνθρωπος ἦτο ἄγνωστος. Ἰσως ὁμῶς πρὸς τοῦτο συνετέλεσε πολὺ καὶ τὸ ἐλάττωμα τοῦ σώματός του, διότι ἡ φύσις ἐπροίκισεν αὐτὸν μὲ ὑψηλότετον ἀνάστημα καὶ ἀρκετὰ ἐξέχουσιν βράχιν. Βάρβαροι καὶ κακῶς ἀνατετραμμένοι ἄνθρωποι ἀπεκάλουν αὐτὸν διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς πρώτης νεότητός του πρὸς ἐμπαιγμὸν *Καμπούρην*. Τοῦτο δὲ συνετέλεσε πολὺ εἰς τὸ νὰ ἀπομακρυνθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς κοινωνίας καὶ νὰ βδελύσσεται τοὺς ὁμοίους του· ἀλλὰ τοῦ βίου τὰ περιστάτικα, τὰ ὁποῖα μένουσιν ἄγνωστα, συνέτρεξαν πρὸς τούτοις εἰς τὸ νὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς κοινωνίας, καὶ τοσοῦτον, ὥστε κατὰ τὰς δύο τελευταίας δεκαετηρίδας ἔμενεν ἐντελῶς ἀπομονωμένος. Δὲν ἔδιδεν εἰς κανένα τὸ ἐλάχιστον· οὐδεὶς ἐνθυμεῖτο ὅτι ἐπάτησέ ποτε τὸ κατώφλιον τῆς οἰκίας του· ἐμυστόρευε μόνος του· ὑπηρετεῖ αὐτὸς ἐαυτὸν, συναναστρέφετο δὲ μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τόπου μόνον ὁσάκις εἶχε δοσοληψίαν τινὰ μετ' αὐτῶν, διότι εἶχε πολλὰ στρέμματα σταφιδαμπέλων καὶ ἀμπέλων, καὶ ταύτας εἰς τὴν καλλιτέραν θέσιν τοῦ τόπου. Τὰ διωμάτια τῆς ἐργασίας του, οἱ λινοὶ του καὶ αἱ ἀποθήκαι του ἔκειντο εἰς δευτέραν αὐλὴν ἀποχωρισμένην τῆς οἰκίας· εἰς ταῦτα δὲ προυνιάζετο ὅταν ἦτο βιασμένος νὰ διαπραγματευθῇ μετὰ τινος.

Ἐξ αἰτίας τῆς ἀποκεχωρισμένης ταύτης καὶ περιωρισμένης ζωῆς του, τῆς φιλαργυρίας του, ἥτις εἶχε καταντήσῃ εἰς αὐτὸν πάθος, ἐξ αἰτίας τῆς ἐλλείψεως ἀναγκῶν καὶ τῶν μεγάλων εἰσοδημάτων του, ἡ παρουσία τοῦ θεοῦ εἶχε καταντήσῃ κολοσσιαία. Καὶ πραγματικῶς ἐπιστεύετο ὅτι εἶχε τοῦ Κροίσου τὰ πλούτη. Διὰ τοῦτο ὁ φθόνος καὶ ἡ κακία ἀπεκάλουν αὐτὸν πάντοτε περιφρονητικῶς πλούσιον *Μπαρμπακαμπούρην*.

Βεβαίως δὲν εἶναι γνωστὸν, ἂν ὁ θεὸς ἤκουσέ ποτε τὸ ὑδριστικὸν τοῦτο ἐπώνυμον· ὅτι ὁμῶς τὸ ἐπώνυμον τοῦτο οὔτε τὸν θεὸν καθίστα πτωχότερον, οὔτε τοὺς ὑδριστὰς αὐτοῦ πλουσιωτέρους, τοῦτο εἶναι βέβαιον· τὸ λυπηρὸν εἶναι μόνον ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος μ' ὅλα τὰ μεγάλα του πλούτη ἐξῆλθεν ἐκ τῶν χειρῶν τῆς φύσεως τοσοῦτον δύσμορφος, καὶ ἐζη βίον τόσον μεμονωμένον καὶ θλιβερόν. Ἄν οἱ ἄνθρωποι ἐφέροντο πρὸς αὐτὸν, ὅτε ἦτο ἀκόμη νέος,

μὲ ἡμερότητα καὶ ἀγάπην, βεβαίως θὰ ἐγίνετο ἀλλοῖος. Αἱ λοιδορίαι ὁμῶς, αἱ ὕβρεις καὶ ἡ βαρβαρότης ἀποδειλιῶσι τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, καὶ σφαλῶσιν αὐτὴν διὰ παντός, ἢ πικραίνουνσιν αὐτὴν καὶ τὴν κάμνουσι ψευδῇ καὶ πονηράν.

Τώρα ὁμῶς δὲν πάλλει πλέον ἡ καρδία του· ὁ θεὸς ἐκοιμήθη τὸν παντοτεινὸν ἐκεῖνον ὕπνον, τὸν ὅποιον θὰ κοιμηθῶμεν καὶ πάντες ἡμεῖς μίαν ἡμέραν. Πρωῖαν τινὰ εὐρέθη νεκρὸς εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ἐργασίας του, κρατῶν τὴν κλειδα τῆς κατοικίας του σφιγκτὰ εἰς τὴν ψυχρὰν χεῖρά του. Ἀποπληξία ἐπήνεγκεν εἰς αὐτὸν αἰφνίδιον καὶ εὐκολὸν θάνατον.

Ἀπὸ τῆς χθὲς ὁμῶς εἶχον ἀνοιχθῇ πάλιν τὰ πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν κεκλεισμένα παράθυρα καὶ αἱ θύραι τῆς μεγάλης οἰκίας τοῦ θεοῦ διὰ νὰ διαμείνωσιν ἐν αὐτῇ οἱ κληρονόμοι. Ἐν τούτοις μόνον ὁ Δαμικνὸς καὶ ἡ γραῖα θεῖα διέμειναν εἰς αὐτὴν, διότι τὸν μὲν Φιλοθέου ἐφιλοδώρει ὁ φίλος καὶ συγγενὴς του Ἀνδρικούσης, ὁ δὲ Μαστρολευθέρης, ὅστις ἐφοβεῖτο νὰ κοιμηθῇ εἰς τὴν φρικίαν ἐμπνέουσιν φωλεάν, κατέφυγεν εἰς οἶνοπωλεῖόν τι.

Διὰ νὰ ἀνταμώσῃ τὴν γραῖαν θεῖαν μετέβη λοιπὸν ὁ ἔμπορος Φιλοθέου εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀποθανόντος θεοῦ. Ὅποια ἐν τούτοις διαφορὰ ἐνταῦθα! Ἡ γραῖα, γυνὴ σχεδὸν ὀγδοηκοντοῦτις, ἐκάθητο πλησίον τοῦ ἀνοικτοῦ παραθύρου καὶ ἐπλεκεν· ἦτο γυνὴ μικρόσωμος, ἰσχνή, καὶ ὀλίγον κεκυφῖα, εἰσέτι ἐν τούτοις ζωηρὰ καὶ ἀκμαία καὶ κατὰ τὴν ὄψιν καὶ κατὰ τὴν κίνησιν, ὥστε ἦτο μία χαρὰ νὰ τὴν βλέπη τις. Ὅσον εὐτελὲς ἦτο ἡ ἐνδυμασία της, ἐπὶ τοσοῦτον διέλαμπον οἱ γηραιοὶ ὀφθαλμοὶ της ἐπὶ τοῦ φιλόφρονος καὶ ἱλαροῦ προσώπου της, τὸ ὅποιον ἐκάλυπτον μὲν ἄπειροι καὶ βαθεῖαι ρυτίδες, εἶχεν ὁμῶς χρῶμα τὸ ὅποιον ἐξεδήλου τὴν ὑγείαν της, καὶ εὐρίσκετο εἰς τὴν μεγαλειτέραν ἁρμονίαν μὲ τὴν ἀργυρόχρουν κόμην της, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλειότερον μέρος ἐκάλυπτεν ἡ χωρική καλύπτρα. Ἡ ἐξέχουσα σιαγὼν αὐτῆς καὶ τὸ εἰσέχον στόμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο ἐκκεχυμένον ἱλαρόν τι μειδίαμα, ἐδίδον εἰς τὴν φυσιογνωμίαν της τὴν ἐκφρασιν ἐκείνην, ἥτις χαρακτηρίζει τὸν εὐδαίμονα καὶ μειλίχιον γέροντα.

Παρὰ τῇ γραίᾳ ὑπῆρχε τράπεζα, ἐπὶ ταύτης δὲ εἶχεν ἐπιθέσει, καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆρχετο ὁ ἔμπορος Φιλοθέου, κομψὸν χωρικὸν κοράσιον σχεδὸν δεκαεταστὸς, προφανῶς ἐγγονὴ τῆς γραίας θείας, λεκάνην πλήρη φασολίων χλωρῶν, καὶ δευτέραν μὲ τουλουμοτύρι.

Ἡ εἰκὼν ἦτο τόσον ὠραία, ὥστε ὁ Φιλοθέου ἐστάθη ἄκων ὀπισθεν τῆς θύρας στιγμὰς τινὰς σιωπηλός· ἡσθάνθη ἑαυτὸν εὐτυχῇ, ἐπειδὴ εὐρέθη εἰς τὴν ἀρχικὴν τῆς φύσεως ἀπλότητα.

Ἀπλότητα δὲ καὶ φύσιν εὔρεν ἐνταῦθα πραγματικῶς.

Ἰδὲ καὶ τοὶ γραῖα πόσον ζωηρὰ εἶμαι ἀκόμη. Ζῶ εἰσέτι καὶ προσπαθῶ, ἂν καὶ ὀγδοηκοντοῦτις. Ἀστεύομαι, καὶ θεωρῶ ἑμαυτὴν εὐτυχῇ, ἂν καὶ ὑπὸ τῆς δυστυχίας κατατροχομένη. Ἦτο πολὺ καλλίτερον νὰ μὴ μοὶ ἐπῆρχετο ἡ ἰδέα νὰ ἐπιχειρισθῶ τὸ δι' ἐμὲ μακρὸν τοῦτο ταξείδιον χάριν τῆς κληρονομίας, ἔλεγε τῷ Φιλοθέου, ὅτε ἔμαθε παρ' αὐτοῦ τίς ἦτο καὶ τί ἐζήτη. Τὸ ἔκκαμα δὲ χάριν τῶν πέντε μου ἐγγόνων, ἅτινα εἶναι ὀρφανὰ, καὶ νεώτατα ἀκόμη. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἔλαβον πλησίον μου, ἂν καὶ δὲν ἐλπίζω ὅτι θὰ ζήσω πολὺν καιρὸν ἀκόμη, ἐνόμισα διὰ τοῦτο χρέος μου νὰ φροντίσω νὰ λάβω διὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ὀρφανοὺς σκώληκας, ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἐξχοστεῖλει.

Ὅλα δὲ ταῦτα δὲν ἔλεγεν ἡ γραῖα μὲ τὴν κλαυθμηράν ἐκείνην τῆς πασχούσης πενίας φωνήν, ἀλλὰ μὲ τὴν φωνὴν τῆς εὐχαριστήσεως καὶ τῆς σιωπηλῆς εὐγνωμοσύνης, καθόσον μάλιστα ἐπαρμυθεῖτο ὑπὸ τῆς γλυκείας ἐλπίδος, τῆς ὁποίας τὴν ἐκπλήρωσιν ταχέως ἐπερίμενεν.

Ὅτε δὲ ὁ Φιλοθέου ἠρώτησε, τί ἐλπίζει ὅτι θὰ κληρονομήσῃ, ἀπεκρίθη γηθύσυνος· Ἀχ! Καὶ διακοσίας δραχμάς ἂν λάβω θὰ εἶμαι ὑπερευχαριστημένη· αὐταὶ εἶναι ἀρκεταὶ διὰ νὰ διατηρήσωσι τὰ τέκνα, ὅσα ἔλαβον ἀπὸ τοὺς γονεῖς των· περισσοτέραν ἀνάγκην δὲν ἔχομεν. Ἄπαντες ἐν τῇ οἰκίᾳ μας ἔχουσι σῶμα ὑγιὲς καὶ δυνάμεις ἀκμαίους· εἰς τὴν ἐργασίαν δὲ εἶναι ἅπαντες συνειθισμένοι.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐνεπαίσαν εἰς τὴν φιλάνθρωπον καρδίαν τοῦ Φιλοθέου τὴν μεγαλειτέραν εὐχαρίστησιν.

Εἶναι αὕτη ἡ μεγαλειτέρα ἐγγονή σας; ἠρώτησεν ὁ ἔμπορος δεικνύων τὸ κομψὸν κοράσιον, τὸ ὅποιον ἴστατο πλησίον τῆς θείας.

Ὅχι, ἀπεκρίθη ἡ γραῖα· ἡ μεγαλειτέρα ἔμεινεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ φροντίζει δι' αὐτήν· ἡ δευτέρα εἶναι εἰς ὑπηρεσίαν, αὕτη δὲ εἶναι ἡ τρίτη· ἔπειτα ἔχομεν ἀκόμη δύο ἄρρενα... αὐτὰ δὲ εἶναι ἐξαίρετα παλληκάρκια, κύριέ μου.

Ὁ Φιλοθέου, ὅστις καὶ τοὶ νυμφευμένος δὲν εἶχεν ἀποκτήσει τέκνα, παρετήρει μετ' εὐχαριστήσεως τὸ ζωηρὸν, ὑγιὲς καὶ φιλόφρον κοράσιον. Ἡ γραῖα παρατηρήσασα τοῦτο εἶπε μειδιῶσα·

Εἶναι τὸ καὶ μένο χωριατόπουλο. Ἐπειτα προσεκάλεσε τὸν Φιλοθέου νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ γεῦμά της. Οὗτος δὲ εὐχαρίστως ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ ἤρχισε νὰ τρώγῃ. Ὁ πλούσιος ἀνὴρ ἐνόμισεν, ὅτι ποτὲ του δὲν ἔφαγε μὲ τόσῃν ὀρεξίν· ἔμεινα δὲ ἐκεῖ ἀρκετὴν ὥραν, ἐπειδὴ ἡ γραῖα ἤρχισε νὰ τῷ διηγῆται διάφορα περιστατικὰ τοῦ βίου της, καὶ ἄλλας αὐτοῦ περιπετείας.

Πόσον παιδαριώδης ἦτο ἀκόμη ἡ καρδιά της! Ὅποια περιωρισμένη καὶ πλήρης βασάνων ζωὴ ἀνεπτύσσεται διὰ τῆς ἀπλῆς ταύτης διηγήσεως πρὸ τῶν πνευματικῶν ὁμμάτων τοῦ ἐμπόρου. Καὶ ἐν τούτοις ὁπόση εὐγνωμοσύνη διὰ πᾶν εὐτύχημα, ὅπερ τῇ συνέβη. Ὅποια ἱλαρότης καὶ εὐχαρίστησις διὰ πάσας τὰς σκληρὰς δοκιμασίας!

Ὅταν ὁ Φιλοθέου ἀπεχωρίσθη ταύτης ἀνεπόλει εἰσέτι εἰς τὴν μνήμην του τὴν εἰλικρινῆ τῆς θείας ὁμιλίαν. Τοὺς ἄλλους εἶχε λησμονήσει ἐντελῶς ὅτε δὲ βραδύτερον ἀνεμνήσθη αὐτῆς τῶν δύο ἐκείνων παρὰδόξων συντρόφων, ἐσκέπτετο μετὰ θλίψεως περὶ αὐτῶν, οἵτινες σπεύδοντες διὰ παντὸς μέσου καὶ ἀπνευστί πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν, δὲν κατάρθωσαν νὰ εὕρωσιν οὔτε εὐτυχίαν, οὔτε εἰρήνην.

Λ.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΣΚΗΝΑΙ

THE

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗΣ ΕΡΗΜΟΥ.

(Συνέχ. καὶ τέλος. Ὁρ. φυλλ. 416.)

—ΘΩΘ—

Ἡ πρὸς τὸν Ἀνισίτον Καθράλ ἐπιστολὴ εἶχεν ἀναχωρήσει πρὸ ἡμερῶν ἕως δὲ νὰ ἔλθωσιν οἱ προσκληθέντες ὁ δὸν Ἐστεβάν ἐφρόντιζε νὰ χορηγῇ πρὸς τὸν ξένον αὐτοῦ, τὸν σίρ Ἐρρίκον, μυρίας ἀφορμὰς διασκαδάσεως, φέρων αὐτὸν ποτὲ μὲν εἰς μέρος ὅπου ἐτελεῖτο παράδοξος χορὸς, ποτὲ δὲ εἰς πεδιάδας ὅπου ἐθηρεύοντο διὰ βρόχου ἵπποι θυμοειδεῖς, καὶ ἄλλοτε ἐπιδεικνύων τὴν πλουσίαν καὶ ὠραίαν φύσιν τῆς ἐρήμου. Ἀλλὰ καὶ μόνος περιεφέρετο πολλάκις ὁ Ἀγγλος εἴτε χάριν κυνηγίου, εἴτε καὶ πρὸς πλουτισμὸν τῆς βοτανικῆς αὐτοῦ συλλογῆς. Κατὰ τινὰ τῶν ἐκδρομῶν τούτων, ἐλθὼν εἰς μέρος ὠραῖον ἀνεπαύθη μετὰξὺ ὑψηλῶν χόρτων καὶ ἀπεκοιμήθη. Ὅτε δὲ ἐξύπνησεν ἦτο ἤδη νύξ, ἀλλὰ καθαρωτάτη, ὥστε διέκρινε πάντα τὰ περὶ αὐτόν. Καὶ ἐνῶ ἤταιμάζετο νὰ σκηωθῇ ἤκουσεν ἐκεῖ πλησίον τὴν φωνὴν τῆς Κάρμεν καὶ τοῦ υἱοῦ της Ἰωσήφ.

— *Μαμίτα*, ἔλεγεν αὐτός, μὲ φωνὴν ἱκετευτικὴν, σὲ παρακαλῶ, μὴν τὸ κρύψης ἀπὸ τὸν δὸν Ἐστεβάν, τρέξε νὰ τὸ εἰπῇς.

— Ἐγὼ! ἀνέκραξεν ἡ Κάρμεν μετ' ὀργῆς, καὶ διὰ τί;

— Διότι ὁποῖος κρατεῖ ξένα πράγματα εἶναι κλέπτης.

— Κλέπτης! ἐπανέλαθεν ἐκείνη μὲ στρηνῇ φωνήν.

Κλοπὴν ἐνομάζεις αὐτό! Καὶ οἱ Ἰσπανοί, οἱ δὲ παῖοι ἄρπαζαν ὅλα μας τὰ πράγματα, κτήματα, ἄλογα, ποίμνια καὶ μᾶς ἀπεδίωξαν, τί ἔκαμαν; Καὶ ὅταν πάρωμεν ὀπίσω ὅ,τι μᾶς ἀνῆκε, λέγεις ὅτι τοῦτο εἶνε κλοπή;

— Πλὴν, *μαμίτα*, εἰπέ με' σὺ ἐμάζωξες τοῦτον τὸν θησαυρόν; σὺ τὸν ἀπέκτησες μὲ τὴν ἐργασίαν σου; Τί δικαίωμα ἔχεις; κανέν, νομίζω. Τοιαύτην λοιπὸν ἀμοιβὴν ἀνταποδίδεις εἰς τὸν δὸν Ἐστεβάν, ὁ ὁποῖος μᾶς μεταχειρίζεται ὡς ἰδιά του τέκνα δεκαπέντε χρόνους; Ὁχι, ὅχι, *μαμίτα*, δὲν θὰ τὸ κάμῃς, εἶμαι βέβαιος. Θὰ ὑπάγῃς μόνη σου νὰ εἰπῇς εἰς τὸν δὸν Ἐστεβάν, ὅτι γνωρίζεις τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι θαμμένος ὁ θησαυρὸς τοῦ Σάντα Ρόζα.

Ἡ Κάρμεν δὲν ἀπεκρίθη μετὰ μικρὰν δὲ σιωπὴν ἠρώτησεν ὁ Ἰωσήφ.

— Δὲν μὲ λέγεις, *μαμίτα*, πῶς ἀνεκάλυψες τὸν θησαυρόν αὐτόν;

— Μίαν νύκτα ἐπιστρέφουσα ἀπὸ τὰ δάση, εἶδα ζῶον τὸ ὁποῖον ἔσκαπτε τὴν γῆν καὶ ἐπειδὴ ἦτον ἀστροφεγγιὰ παρετήρησα κάτι τὸ ὁποῖον ἔλαμπεν. Ἐσκυψα καὶ εἶδα δύο, τρία τάλληρα καὶ ἐν τῇ δύο νομίσματα χρυσᾶ. Τὴν ἐρχομένην ἡμέραν ἐπέστρεψα μὲ μίαν δίκελλαν, ἔσκαψα καὶ ἤύρα ἓνα μέγαλον σιδηρένιον κιβώτιον καὶ πολλὰ φλωρία μέσα εἰς σάκκους καλοραμμένους.

— Καὶ δὲν εἶπες τίποτε; ἠρώτησεν ὁ Ἰωσήφ.

— Τίποτε, διότι εἶχα τοὺς λόγους μου.

— Σὲ παρακαλῶ, μάνα μου, ἐπανέλαθεν ἐκεῖνος μὲ φωνὴν γλυκεῖαν, εἰπέ το εἰς τὸν δὸν Ἐστεβάν, ἡ θὰ τὸ εἰπῶ ἐγὼ...

Ἐπειδὴ δὲ ἐν τοσούτῳ ἀπεμακρύνθησαν οἱ ὁμιλοῦντες ὁ σίρ Ἐρρίκος δὲν ἤκουσέ τι περιπλέον ἐπανῆλθε δὲ καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἐπαυλιν, περίεργος ὢν νὰ ἴδῃ ποῦ θὰ καταντήσῃ ἐπὶ τέλους ἡ ὑπόθεσις αὐτῇ.

Τὴν ἐπιούσαν ὁ Ἰωσήφ ἐλθὼν ἀπὸ πρωῒας εἰς τοῦ σίρ Ἐρρίκου ἠρώτησεν αὐτὸν μὲ ἥθος ἀνήσυχον.

— Μήπως ἴδετε τὸν ἀδελφόν μου; Δὲν ἦλθε νὰ κοιμηθῇ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐδῶ, οὔτε αὐτός οὔτε ἡ μάνα μου. Ἐρχομαι ἀπὸ τὰ ἱπποστάσια δύο ἀπὸ τὰ καλλήτερά μας ἄλογα λείπουν... Δὲν ἤξεύρω τί τρέχει φοβοῦμαι κανέν δυστύχημα... Λαμβάνετε τὴν καλοσύνην νὰ ὑπάγωμεν μαζὶ εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ δὸν Ἐστεβάν; ἔχω κάτι νὰ τῷ εἰπῶ.

Ὁ σίρ Ἐρρίκος ἠκολούθησε τὸν νέον. Ἐλθόντες δὲ εἰς τὴν αἴθουσαν εὗρον καὶ αὐτὸν καὶ τὰς δύο θυγατέρας του, τὴν μὲν Εὐσπλαγχνίαν ἐτοιμάζουσαν μόνη τὸ ἐθνικὸν ποτὸν, τὴν δὲ Λύπην δίδουσαν τροφὴν εἰς τὰς δορκάδας καὶ τὰ πτηνά. Ὁ Ἰωσήφ διηγήθη ἀκριβῶς τὰ μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς μητρὸς του δια-